

การสร้างสื่อการเรียนการสอน E-Learning การขับร้องเพลงละครพื้นทาง เรื่อง พญาผานอง ตอน รักสามเส้า

THE CREATION OF INSTRUMENT MEDIA E-LEARNING FOR THAI VOCAL MUSIC LITERATURE PHRAYA-PHA-NONG IN RAK-SAM-SAO EPISODE

นพคุณ สุดประเสริฐ*

NOPPAKUN SODPRASERT

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การสร้างสื่อการเรียนการสอน E-Learning การขับร้องเพลงละครพื้นทาง เรื่องพญาผานอง ตอนรักสามเส้า มีวัตถุประสงค์เพื่อการสร้างสื่อการเรียนการสอน E-Learning การขับร้องเพลงละครพื้นทาง เรื่องพญาผานอง ตอน รักสามเส้า และหาประสิทธิภาพการเรียนการสอนที่สร้างขึ้น เพื่อใช้ในการเรียนการสอนรายวิชา ทักษะการขับร้องเพลงละคร เป็นงานวิจัยที่ดำเนินการวิจัยร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาการผลิตสื่อการสอน และนักศึกษา โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญและนักศึกษาสาขาศิลปศึกษา โดยมีผลการศึกษา คือ เป็นไปตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ โดยมีประสิทธิภาพของกระบวนการวัดผลคะแนนกิจกรรมระหว่างเรียน เฉลี่ยเท่ากับ 78.75 และมีประสิทธิภาพของการวัดผลคะแนนการสอบปฏิบัติเฉลี่ยเท่ากับ 88.75

คำสำคัญ: สื่อการเรียนการสอน E-Learning การขับร้องเพลงละครพื้นทาง

Abstract

The research aims at producing teaching materials of Thai vocal Music subject in Rak Sam Sao's Episode in Phaya Phanong's Lakhon Phanthang and assessing quality of the material produced for Skill in Thai Voice subject in Lakhon performances. The research was processed by researchers, specialists in subject content and production of teaching materials, and students in Thai voice subject. There are two representative sample groups, specialist group and students. The study has found that the teaching material produced by the researcher and specialists was efficient. The material operational quality tested during class activities is 78.75 in average while the material operational quality test during skill examination is 88.75 in average.

Keywords: Teaching materials, Skill in Voice subject

* คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

บทนำ

ปัจจุบันนี้ (พ.ศ. 2558) เป็นการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านที่มีความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศเหล่านี้มีการเน้นทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี เนื่องจากมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อสารสนเทศและเทคโนโลยีมากมาย ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญของกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมในการพัฒนาประเทศและการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีก็เป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งเทคโนโลยีเหล่านี้มีบทบาทอย่างมากที่ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตในทุก ๆ ด้าน และเทคโนโลยีสารสนเทศก็มีบทบาทที่สำคัญสำหรับการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

จากแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2545 - 2559) ได้กำหนดแนวนโยบายเพื่อดำเนินการการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการพัฒนาประเทศ โดยมีกรอบการดำเนินงานให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มคุณภาพของการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนผู้ใช้และผู้ผลิตเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้มีจิตสำนึก จรรยาบรรณมีความรับผิดชอบต่อสังคมในการผลิตสื่อเพื่อการศึกษาที่มีคุณภาพ รวมทั้งพัฒนาผู้รับและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถเลือกสรรกรณกรองและใช้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ดังนั้นบทบาทของผู้สอนในศตวรรษที่ 21 จึงเน้นการเรียนการสอนที่เรียนควบคู่ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology: IT) ทั้งคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต มีความสำคัญสำหรับการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายรูปแบบแต่รูปแบบที่สะดวกง่ายสำหรับผู้เรียนและผู้สอนคือ การเรียนการสอนด้วยระบบ E-learning เพราะสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและผู้สอนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังลดข้อจำกัดหลายอย่างของการเรียนการสอน และผู้สอนยังสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมตามความสามารถของผู้เรียนที่ผู้สอนคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการพัฒนาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ อย่างไรก็ตามความหมายของระบบ E-learning ยังไม่สามารถสรุปแน่ชัด กล่าวได้ว่า นวัตกรรมทางการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนที่เป็นอยู่เดิม เป็นการเรียนที่ใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าเช่น อินเทอร์เน็ต อินทราเน็ต เอ็กสตราเน็ต ดาวเทียม วิดีโอเทปแผ่นซีดี ฯลฯ ดังนั้นจึงหมายถึง การเรียนทางไกล การเรียนผ่านเว็บ ห้องเรียนเสมือนจริง ซึ่งมีจุดเชื่อมโยงคือ เทคโนโลยีการสื่อสารเป็นสื่อกลางของการเรียนรู้

เยาวนารถ พันธุ์เพ็ง (2556, น. 21) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนการสอนด้วยระบบ E-learning เข้ามามีบทบาทสำคัญในปัจจุบัน เนื่องจากหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาในแต่ละรายวิชามีผู้เรียนจำนวนมากขึ้น ซึ่งสภาพแวดล้อมการเรียนในห้องเรียนมีข้อจำกัดได้แก่ สถานที่ เครื่องขยายเสียง อีกทั้งการเข้าถึงระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ในอดีตเมื่อผู้เรียนเกิดความสนใจเนื้อหาเรื่องราวหรือต้องทบทวนบทเรียนเพิ่มเติมจะอ่านทบทวนจากเอกสาร หนังสือตำราเรียนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหานั้น แต่ด้วยเทคโนโลยียุคดิจิทัลในปัจจุบันทำให้การสื่อสารกว้างไกลไร้ขีดจำกัดผู้เรียนสามารถสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้มากขึ้น แต่ข้อมูลบางอย่างไม่ใช่ข้อมูลที่ถูกต้องไม่สามารถนำมาอ้างอิงเป็นความรู้ได้ ผู้เรียนอาจจะเข้าใจเนื้อหาไปในทางที่ผิดได้ จากเหตุผลดังกล่าวจึงมีการออกแบบการเรียนการสอนด้วยระบบ E-learning ขึ้นมาโดยใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการสื่อสาร มีผู้สอนทำหน้าที่ในการออกแบบบทเรียนของรายวิชา โดยนำสื่อมัลติมีเดียมาผสมผสานและใช้ความมีส่วนร่วมในการสอนโดยผู้สอนและผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองที่ไหนเมื่อไรก็ได้ไม่จำเป็นต้องเดินทางมามหาวิทยาลัยทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลา อีกทั้งยังเป็นการให้ผู้สอนได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศใช้ในการสนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การสร้างสื่อการเรียนการสอนด้วยระบบ E-learning จึงมีบทบาทที่สำคัญต่อการเรียนการสอนในวิชา คีตศิลป์ไทย เนื่องจากในอดีตการเรียนการสอนวิชาคีตศิลป์ไทย มีการถ่ายทอดกระบวนการความรู้โดยผู้สอนเป็นผู้ทำแบบอย่างในการขับร้อง และใช้กลวิธีการต่าง ๆ ในการตกแต่งท่วงทำนองเพลงให้เกิดความไพเราะแก่ผู้เรียน โดยผู้เรียนต้องจดจำและทำตามแบบอย่างของผู้สอนที่ถ่ายทอดให้ โดยมีวิธีการขับร้องแบบซ้ำ ๆ ฝึกวิธีการวางคำ แบ่งคำ เปล่งเสียง การหายใจ เอื้อนเสียงต่าง ๆ การขับร้องจึงต้องมีกระบวนการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง และผู้เรียนต้องฝึกสมาธิ ในการเรียนเพื่อจดจำในวิธีการขับร้องและหลักปฏิบัติอื่น ๆ ที่สำคัญ ซึ่งบางครั้งผู้เรียนไม่สามารถจดจำหลักวิธีฝึกทักษะในการขับร้องได้หมด ซึ่งในปัจจุบันผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยได้ เพื่ออาศัยเครื่องมือช่วยในการพัฒนาตนเอง เรียนรู้เทคนิค รูปแบบและวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับผู้เรียน

ในปัจจุบันนี้การสอนขับร้องเพลงไทย มีการสร้างสื่อการเรียนการสอนแนวทางการศึกษารูปแบบใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น พยายามปรับปรุงพัฒนาและส่งเสริมให้การขับร้องเพลงไทยมีการพัฒนาการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ที่ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองและปฏิบัติได้ง่ายขึ้น จึงได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการเรียนการสอน ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะจัดทำสื่อการเรียนการสอน E-learning เพลงละคร เรื่องพญาผานอง ตอนรักสามเส้า และนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศ การเรียนรู้แบบออนไลน์หรือ E-learning มาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนการสอนขับร้องเพลงไทยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรศิลปบัณฑิต คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สาขาวิชาคีตศิลป์ไทย ในรายวิชาการขับร้องเพลงละครเพื่อเป็นการฝึกทักษะการปฏิบัติทางด้านทักษะการขับร้อง เพลงละครให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพและใช้พัฒนาระบบการเรียนการสอนวิชาคีตศิลป์ไทยที่มีความทันสมัย สามารถเก็บองค์ความรู้ทางด้านคีตศิลป์ไทยไว้เป็นหลักฐานข้อมูลที่สามารถสืบค้น และส่งผลตีต่อมาตรฐานในรายวิชาชีพได้เก็บไว้ไม่สูญหายไปตามกาลเวลากับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป

ดังนั้นการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน จึงต้องมีการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และนวัตกรรมทางการศึกษาที่ใช้สื่อการเรียนการสอน E-learning จึงสามารถช่วยแก้ปัญหาดังกล่าว โดยเน้นให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาและเรียนรู้ได้ตลอดเวลาด้วยตนเอง และเน้นการเรียนการสอนเพลงไทยเดิมในรูปแบบของการขับร้องเพลงละครพันทาง เรื่องพญาผานอง ตอนรักสามเส้า เพื่อเป็นพื้นฐานที่มีเนื้อหา ท่วงทำนอง การขับร้อง ที่ใช้ฝึกปฏิบัติทักษะการขับร้องที่ง่ายขึ้น และสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนพัฒนาวิธีการขับร้อง คีตศิลป์ไทยในรูปแบบสื่อที่ทันสมัยและง่ายต่อการใช้งานต่อไปในอนาคต และเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามศักยภาพของแต่ละบุคคล และยังช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสื่อการเรียนการสอน E-learning การขับร้องเพลงละครพันทาง เรื่อง พญาผานอง ตอนรักสามเส้า ประกอบไปด้วย เพลงลาวรำพึง เพลงลาวชมดง เพลงลาวเจริญศรี เพลงกระแตเล็ก เพลงลาวแพนน้อย เพลงลาวดำเนินทราย เพลงใบคลั่ง เพลงลาวเสียง เพลงล่องน่านใหญ่ เพลงลาวเฉียง บทเสภาลาว 3 บท และบทเกริ่นลาว 1 บท

2. เพื่อหาประสิทธิภาพสื่อการเรียนการสอน E-learning การขับร้องเพลงละครพันทาง เรื่องพญา ผานอง ตอนรักสามเส้า ที่สร้างขึ้น

วิธีการศึกษา

ในการวิจัยเรื่อง การสร้างสื่อการเรียนการสอน E-learning การขับร้องเพลงละครพื้นทาง เรื่องพญาผานอง ตอนรักสามเส้า มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) วิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบ E-learning วิเคราะห์หลักสูตร เนื้อหา และผู้เรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างสื่อการเรียนการสอน E-learning
- 2) ออกแบบสื่อการเรียนการสอน E-learning โดยเขียนแผนผังแสดงการทำงานของสื่อการเรียนการสอน
- 3) สร้างสื่อการเรียนการสอน E-learning
- 4) ตรวจสอบการใช้งานของสื่อการเรียนการสอน E-learning ที่สร้างขึ้น
- 5) นำสื่อการเรียนการสอน E-learning ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และด้านเทคนิคและการผลิตสื่อ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และประเมินประสิทธิภาพของสื่อที่สร้างขึ้น
- 6) นำไปทดลองใช้กับผู้เรียน ในรายวิชา “ทักษะการขับร้องเพลงละคร”

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตเฉพาะรายวิชา ทักษะการขับร้องเพลงละคร ตามหลักสูตรศิลปบัณฑิต คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สาขาวิชาคีตศิลป์ไทย โดยสร้างเป็นสื่อการเรียนการสอน E-learning โดยศึกษาเพลงในบทละครพื้นทาง เรื่องพญาผานอง ตอนรักสามเส้า ประกอบไปด้วย เพลงลาวรำฟ้าง เพลงลาวชมดง เพลงลาวเจริญศรี เพลงกระแตเล็ก เพลงลาวแพนน้อย เพลงลาวดำเนินทราย เพลงใบคลั่ง 4 เพลงลาวเสี่ยง เพลงล่องน่านใหญ่ เพลงลาวเจียง และบทเสภาลาว 3 บท บทเกริ่นลาว 1 บท ซึ่งงานวิจัยเรื่องการสร้างสื่อการเรียนการสอน E-learning การขับร้องเพลงละครพื้นทาง เรื่อง พญาผานอง ตอนรักสามเส้า มีการดำเนินการร่วมกันระหว่างผู้วิจัย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านสื่อการเรียนการสอน และนักศึกษา โดยมีรายละเอียดของการวิจัย ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เรียน ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ 1 คือ กลุ่มตัวอย่างบุคคลที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคและการผลิตสื่อ จำนวน 3 คน จากการเลือกแบบเจาะจง โดยแบ่งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ด้านเนื้อหา มีผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ นางวัฒนา โกศินานนท์ ผู้เชี่ยวชาญด้านคีตศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม นางสุพัชรินทร์ วัฒนพันธุ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านคีตศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม และนายชัยยะ ทางมีศรี ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีไทยสำนักการสังคีต กรมศิลปากร

กลุ่มที่ 2 ด้านสื่อการเรียนการสอน มีผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ ดร. อิทธิรัฐ ตันติวิทพงศ์ อาจารย์พิเศษด้านการผลิตสื่อโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย การจัดการเรียนการสอนผ่านเครือข่าย ให้กับมหาวิทยาลัยรัฐและเอกชน ดร. ธนกร ชันทเขตต์ รองคณบดีฝ่ายบริหารและการสื่อสาร อาจารย์ประจำวิทยาลัยโพธิวิชชาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และ ดร. ขนกานต์ สุวรรณทรัพย์ รองผู้อำนวยการสำนักประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดกลุ่มวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

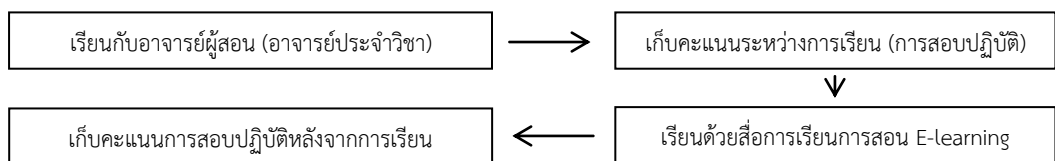
กลุ่มตัวอย่างที่ 2 คือ กลุ่มตัวอย่างบุคคลที่เป็นผู้เรียน มีการคัดเลือกจากการเลือกแบบเจาะจงจากนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษาไทย ชั้นปีที่ 2 คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 2 คน ซึ่งต้องเรียนในรายวิชา “ทักษะการขับร้องเพลงละคร”

เมื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มแล้ว ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรในการวิจัย 2 ตัวแปร คือ

1) ตัวแปรอิสระ คือ สื่อการเรียนการสอน E-learning การขับร้องเพลงละครพันทาง เรื่องพญาผานอง ตอนรักสามเส้า

2) ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน E-learning การขับร้องเพลงละครพันทาง เรื่องพญาผานอง ตอนรักสามเส้า

สำหรับวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยนำสื่อการเรียนการสอนที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำไปทดลองใช้ในการเรียนการสอน เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน E-learning การขับร้องเพลงละครพันทาง เรื่องพญาผานอง ตอนรักสามเส้า โดยนำบทเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องแล้ว ทดลองกับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้เรียนระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาศิลปศึกษาไทย จากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 2 คน โดยในการเรียนช่วงแรกอาจารย์ประจำวิชาเป็นผู้สอน ซึ่งมีการเก็บคะแนนในระหว่างการเรียนการสอน (การสอบปฏิบัติ) หลังจากนั้นให้ผู้เรียนเรียนด้วยสื่อการเรียนการสอน E-learning โดยชี้แจงวิธีการเรียนจากสื่อการเรียนการสอน E-learning และผู้สอนเก็บคะแนนการสอบปฏิบัติหลังจากการเรียน เพื่อนำผลการเรียนที่ได้ไปหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน E-learning ที่สร้างขึ้น สามารถนำเสนอเป็นแผนภาพขั้นตอนการทดลองใช้สื่อการเรียนการสอน E-learning ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการทดลองใช้สื่อการเรียนการสอน E-learning

ที่มา: ผู้วิจัย

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้ออกแบบการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 2 แบบ โดยออกแบบให้สอดคล้องกัน คือ เครื่องมือที่ 1 สื่อการเรียนการสอน E-learning การขับร้องเพลงละครพันทาง เรื่อง พญาผานอง ตอนรักสามเส้า และเครื่องมือที่ 2 แบบประเมินประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน E-learning การขับร้องเพลงละครพันทาง เรื่องพญาผานอง ตอนรักสามเส้า เครื่องมือทั้ง 2 อย่างนี้มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ ผู้วิจัยจะใช้แบบประเมินเพื่อวัดผลประสิทธิภาพของผู้เรียนหรือผู้ใช้สื่อการเรียนการสอนทั้งก่อนและหลัง ซึ่งแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ มีผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ประเมินประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 2 ด้านคือ ด้านที่ 1 ด้านเนื้อหา และด้านที่ 2 ด้านเทคนิคและการผลิตสื่อจะทำให้สามารถวัดผู้เรียนหรือผู้ใช้สื่อได้อย่างเป็นมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์ที่ดี

สำหรับการสร้างสื่อการเรียนการสอน E-learning การขับร้องเพลงละครพันทาง เรื่องพญาผานอง ตอนรักสามเส้านั้น ผู้วิจัยได้มีการเตรียมการเบื้องต้น ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยศึกษาหลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษาไทย ชั้นปีที่ 2 รายวิชาทักษะการขับร้องเพลงละคร และวิเคราะห์เนื้อหาว่า เนื้อหาใดสามารถนำมาพัฒนาเป็นสื่อการเรียนได้ เพื่อช่วยผู้เรียนสามารถสร้างพัฒนาการในการเรียนได้ ผลปรากฏว่าการขับร้องเพลงละครพันทาง เรื่องพญาผานอง ตอนรักสามเส้า

เป็นเนื้อหาที่สามารถนำมาพัฒนาเป็นสื่อการเรียนการสอน E-learning ได้เนื่องจากมีเพลงที่มีทำนองไม่ยากสามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย อีกทั้งยังมีเป็นเพลงที่สามารถสอนเทคนิคในการขับร้องเบื้องต้นได้ง่าย

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดรูปแบบสื่อการเรียนการสอน E-learning โดยใช้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรและรายวิชา จุดประสงค์ในการเรียน และการวัดผลของรายวิชาเป็นเกณฑ์ จากนั้นเขียนแผนผังแสดงการทำงานของโปรแกรมและเขียนแผนเรื่องราว พร้อมทั้งสร้างสื่อการเรียนการสอน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกใช้โปรแกรม Adobe Captivate Version 6 นอกจากนี้แล้วยังทดสอบการทำงานของสื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้น ทั้งในรูปแบบของสื่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Web Browser) และรูปแบบของโปรแกรมที่บันทึกไว้ในแผ่นข้อมูล (CD-R) จากนั้นผู้วิจัยได้นำสื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการเรียนการสอน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (IOC) กรอบสอนของบทเรียน และขั้นตอนในสื่อการเรียนการสอน E-learning การขับร้องเพลงละครพื้นทาง เรื่องพญาผานอง ตอนรักสามเส้า พร้อมคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาและรูปแบบของสื่อการเรียนการสอน เมื่อโปรแกรมมีความสมบูรณ์พร้อมใช้งาน ผู้วิจัยได้นำสื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับผู้เรียน เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน E-learning พร้อมจัดทำคู่มือประกอบการใช้สื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้น เมื่อมีปัญหาส่วนใดจึงนำมาแก้ไขจนสมบูรณ์ พร้อมนำเสนอผ่านระบบออนไลน์ และจัดเก็บโปรแกรมไว้ในแผ่นข้อมูล (CD-R)

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น คือ ผู้วิจัยใช้วิธีการ ดังนี้

- 1) วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ใช้ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) การหาค่าเฉลี่ยโดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

กำหนดระดับการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนการสอน E-learning 5 ระดับ คือ

ดีมาก	ให้ค่าเท่ากับ	5
ดี	ให้ค่าเท่ากับ	4
ปานกลาง	ให้ค่าเท่ากับ	3
พอใช้	ให้ค่าเท่ากับ	2
ควรปรับปรุง	ให้ค่าเท่ากับ	1

ซึ่งเกณฑ์ในการยอมรับคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน E-learning จะพิจารณาคำถามแต่ละข้อแล้วหาค่าเฉลี่ย เกณฑ์ที่ใช้กำหนดผลจากการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยเป็นดังนี้ คือ

คะแนน 1.00-1.49	หมายถึง	คุณภาพควรปรับปรุงอย่างยิ่ง
คะแนน 1.50-2.49	หมายถึง	คุณภาพควรปรับปรุง
คะแนน 2.50-3.49	หมายถึง	คุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนน 3.50-4.49	หมายถึง	คุณภาพอยู่ในระดับดี
คะแนน 4.50-5.00	หมายถึง	คุณภาพอยู่ในระดับดีมาก

2) หาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน E-learning ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 75/75 โดยการคำนวณค่าประสิทธิภาพตัวแรกจากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมระหว่างการเรียนรู้ ส่วนค่าประสิทธิภาพตัวหลังคำนวณหา โดยนำผลการสอบปฏิบัติหลังจากการเรียนรู้หาค่าร้อยละ ซึ่งมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

และ $E_2 = \frac{\sum Y}{B} \times 100 \times 100$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน E-learning เมื่อคิดจากคะแนนเฉลี่ยของกิจกรรมระหว่างการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

E_2 แทน ประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน E-learning เมื่อคิดจากคะแนนเฉลี่ยของการสอบปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

$\sum X$ แทน คะแนนรวมระหว่างเรียนของกลุ่มตัวอย่างทุกคน

$\sum Y$ แทน คะแนนรวมหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างทุกคน

N แทน จำนวนผู้เรียนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่าง

A แทน คะแนนเต็มของกิจกรรมระหว่างเรียนทั้งหมด

B แทน คะแนนเต็มของการสอบปฏิบัติหลังเรียนทั้งหมด

โดยใช้ประกอบกับสื่อการเรียนการสอน E-learning ดังรูปต่อไปนี้

ภาพที่ 2 หน้าแรกของสื่อการเรียนการสอน E-learning

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 3 เมนูการเลือกหมวดหัวข้อในสื่อการเรียนการสอน E-learning

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 4 เมนูการเลือกหมวดเพลงในสื่อการเรียนการสอน E-learning

ที่มา: ผู้วิจัย

ผลการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ผลการศึกษาที่สำคัญ 2 ประการ คือ ประการที่ 1 ผู้วิจัยได้ผลิตสื่อการเรียนการสอน E-learning การขับร้องเพลงละครพื้นทาง เรื่องพญาผานอง ตอนรักสามเส้า ที่ใช้ในการเรียนการสอนให้กับหลักสูตร 1 ชุด ประการที่ 2 ผู้วิจัยได้ผลเชิงสถิติที่ได้จากการประเมินประสิทธิภาพของผู้ใช้ที่ใช้สื่อการเรียนการสอน E-learning การขับร้องเพลงละครพื้นทาง เรื่องพญาผานอง ตอนรักสามเส้า ดังจะกล่าวต่อไปนี้

ผู้วิจัยจำเป็นต้องประเมินประสิทธิภาพสื่อการเรียนการสอน E-learning การขับร้องเพลงละครพื้นทาง เรื่องพญาผานอง ตอนรักสามเส้า เพื่อตรวจสอบคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน E-learning การขับร้องเพลงละครพื้นทาง เรื่องพญาผานอง ตอนรักสามเส้า โดยทดลองใช้กับผู้เรียนระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาศิลปศึกษา จากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 2 คน เพื่อได้ทราบว่าสื่อการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 75/75 โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากการสอบปฏิบัติระหว่างเรียนกับคะแนนที่ได้จากการสอบปฏิบัติหลังจากการเรียน มีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 โดยกำหนดลำดับเพลงดังนี้

- เพลงที่ 1 : เพลงลาวรำฟ้าง
- เพลงที่ 2 : เพลงเพลงลาวชมดง
- เพลงที่ 3 : เพลงลาวเจริญศรี
- เพลงที่ 4 : เสภาลาว (อ้าวส้ม)
- เพลงที่ 5 : เพลงกระแตเล็ก
- เพลงที่ 6 : เสภาลาว (ขุนไผ่ยศ)
- เพลงที่ 7 : เพลงลาวแพนน้อย
- เพลงที่ 8 : เพลงลาวดำเนินทราย
- เพลงที่ 9 : เสภาลาว (จำเมือง)
- เพลงที่ 10 : เพลงไ้คล้อง 4
- เพลงที่ 11 : เกริ่นลาว
- เพลงที่ 12 : เพลงลาวเสียง
- เพลงที่ 13 : เพลงล่องน่านใหญ่
- เพลงที่ 14 : เพลงลาวเฉียง

มีผลการทดลอง ดังนี้

ตารางที่ 1 การหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน E-learning การขับร้องเพลงละครพื้นทาง เรื่อง พญาผานอง ตอนรักสามเส้า

เพลงที่	สอบปฏิบัติระหว่างเรียน			สอบปฏิบัติหลังเรียน			ประสิทธิภาพ E_1/E_2
	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย (n=2)	E_1	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย (n=2)	E_2	
1	10	7.5	75	10	8.5	85	75/85
2	10	7.75	77.5	10	9	90	77.5/90
3	10	8.5	85	10	9.5	95	85/95
4	10	8	80	10	9	90	80/90
5	10	7.75	77.5	10	9.5	95	77.5/95
6	10	8	80	10	9	90	80/90
7	10	8	80	10	9	90	80/90
8	10	7.5	75	10	8.5	85	75/85
9	10	8.25	82.5	10	9	90	82.5/90
10	10	8	80	10	9	90	80/90
11	10	7.75	77.5	10	8.25	82.5	77.5/82.5
12	10	7.5	75	10	8.25	82.5	75/82.5
13	10	7.75	77.5	10	8.75	87.5	77.5/87.5
14	10	8	80	10	9	90	80/90
รวม	140	110.25	78.75	140	124.25	88.75	78.75/88.75

จากตารางที่ 1 การหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน E-learning การขับร้องเพลงละครพื้นทาง เรื่องพญาผานอง ตอนรักสามเส้า ทั้ง 14 เพลง ปรากฏว่า ผลคะแนนรวมของการสอบปฏิบัติระหว่างเรียนเป็น 220.5 คะแนน จากคะแนนเต็ม 280 คะแนน (เพลงละ 10 คะแนน จำนวน 14 เพลง กลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 280 คะแนน) มีค่าเฉลี่ย 110.25 คิดเป็นร้อยละ 78.75 ซึ่งสูงกว่าค่า E_1 ตามเกณฑ์ 75 ที่กำหนด และคะแนนรวมการสอบปฏิบัติหลังเรียนเป็น 248.5 คะแนน จากคะแนนเต็ม 280 คะแนน มีค่าเฉลี่ย 124.25 คิดเป็นร้อยละ 88.75 ซึ่งสูงกว่าค่า E_2 ตามเกณฑ์ 75 ที่กำหนดไว้ จากค่า E_1/E_2 พบว่ามีประสิทธิภาพ 78.75/88.75 จึงสรุปได้ว่าสื่อการเรียนการสอน E-learning การขับร้องเพลงละครพื้นทาง เรื่องพญาผานอง ตอนรักสามเส้า ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

สรุปและอภิปรายผล

จากการดำเนินการวิจัย การสร้างสื่อการเรียนการสอน E-learning การขับร้องเพลงละครพื้นทาง เรื่องพญาผานอง ตอนรักสามเส้า ตามขั้นตอนที่ได้วางแผนไว้ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

การตรวจสอบคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน E-learning การขับร้องเพลงละครพื้นทาง เรื่องพญาผานอง ตอนรักสามเส้าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากผลการวิจัยในการทดลองใช้กับผู้เรียน พบว่า สื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.75/88.75 นั่นคือสื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

การตรวจสอบคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน E-learning การขับร้องเพลงละครพื้นทาง เรื่องพญาผานอง ตอนรักสามเส้า ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากผลการวิจัยในการทดลองใช้กับผู้เรียน พบว่า สื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.75/88.75 โดยมีประสิทธิภาพของกระบวนการวัดผลคะแนนการสอบปฏิบัติก่อนเรียนทั้ง 14 เพลง เท่ากับ 78.75 และประสิทธิภาพของการวัดผลคะแนนการสอบปฏิบัติหลังเรียนทั้ง 14 เพลง เท่ากับ 88.75 ทั้งนี้สามารถอภิปรายได้ว่า ในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับการสร้างและพัฒนาสื่อจึงส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มประสิทธิภาพและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับ วรวิทย์ นิเทศศิลป์ (2551, น. 12) ที่กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่เป็นตัวกลาง หรือตัวนำ ความรู้ไปสู่ผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้นอกจากนี้สื่อการเรียนการสอน E-learning การขับร้องเพลงละครพื้นทาง เรื่องพญาผานอง ตอนรักสามเส้า ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง และมีอิสระต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง จะเห็นได้ว่าสื่อการเรียนการสอนดังกล่าว นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ และสามารถเป็นแบบเรียนในยุคปัจจุบันได้แล้ว ผู้วิจัยยังเห็นถึงประโยชน์ที่เกิดจากผลการวิจัยอื่น ๆ อีกดังนี้

1. คณะศิลปนาฏดุริยางค์ได้สื่อการเรียนการสอน E-learning การขับร้องเพลงละครพื้นทาง เรื่องพญาผานอง ตอนรักสามเส้า สำหรับใช้ในการเรียนการสอนวิชาทักษะการขับร้องเพลงละครสาขาศิลปไทย
2. คณะศิลปนาฏดุริยางค์ มีสื่อนวัตกรรมและรูปแบบการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่
3. นักศึกษาได้พัฒนาทักษะด้านการปฏิบัติการขับร้องเพลงละคร เรื่องพญาผานอง ตอนรักสามเส้า
4. ผู้เรียนห้องเรียนเครือข่าย ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ในภูมิภาคต่าง ๆ สามารถเรียนสื่อการเรียนการสอน E-learning การขับร้องเพลงละครพื้นทาง เรื่องพญาผานอง ตอนรักสามเส้า ได้เหมือนกับผู้เรียนในส่วนกลาง

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนการสอน E-learning การขับร้องเพลงละครพื้นทาง เรื่องพญาผานอง ตอนรักสามเส้า ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

การนำสื่อการเรียนการสอน E-learning มาใช้ในการเรียนการสอน เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และนวัตกรรมเทคโนโลยีร่วมสมัย เกิดเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เกิดการสร้างองค์ความรู้ขึ้นด้วยตนเอง และสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง โดยผู้สอนจะต้องมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องของการสอน และการเตรียมสื่อที่จะเป็นเครื่องมือในการสอน ก่อนมีการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้สอนควรเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนทั้งเนื้อหา และรูปแบบของสื่อ สื่อการเรียนการสอน E-learning การขับร้องเพลงละครพื้นทาง เรื่องพญาผานอง ตอนรักสามเส้า ถือเป็นสื่อที่เหมาะสมกับผู้เรียนซึ่งช่วยให้ผู้เรียนจำได้เร็วและจำได้นาน ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนและส่วนร่วมในการเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนในรายวิชาทักษะการขับร้องเพลงละครที่มีต่อการใช้สื่อการเรียนการสอน E-learning การขับร้องเพลงละครพื้นทาง เรื่องพญาผานอง ตอนรักสามเส้า

2) ควรมีการศึกษาการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนระหว่างกลุ่มที่ใช้วิธีการเรียนการสอนปกติ และกลุ่มที่เรียนรู้ผ่านสื่อการเรียนการสอน E-learning

3) ควรมีการจัดทำสื่อการเรียนการสอน E-learning ในรายวิชาอื่น ๆ เช่น ทักษะการขับร้องเพลงดับทักษะการขับร้องเพลงสามชั้นและเพลงเถา

รายการอ้างอิง

เยาวนารถ พันธุ์เพ็ง. (2556). “การออกแบบการเรียนการสอนด้วยระบบ e-learning”. วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี. 9, 4: 21-28.

วรวิทย์ นิเทศศิลป์. (2551). สื่อและนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: บริษัทสกายบุ๊กส์ จำกัด.

